

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.

За све остале земље годинично 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.

Преплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Финансија и Грађевина ријешили смо и рјешавамо:

да се Андрији Поповићу, књиговођи Главног Државног Рачуноводства, на основу 21. чл. закона о чиновницима грађанског реда, уважи оставка, коју је поднио на државну службу.

Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврши овај указ.

Цетиње, 27. децембра 1907. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Финансија и Грађевина,

Душан Вукотић с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој

КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

За предсједника општине андријевичке Ивана Чукића, досадањег племенског капетана.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 28. децембра 1907. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,

В. Лакић Војводић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вјести

На глас смрти Њ. Свј. Књажевића Станислава, Њ. Кр. В. Господар примио је од Његовог Величанства Цара и Краља Франца Јосифа ову депешу:

L'Empereur d'Autriche à Son A. Royale

Le Prince Nicolas de Monténégro

Profondement attristé par la nouvelle du décès du prince Stanislav petit fils de Votre Altesse Royale, Je tiens à exprimer de tout coeur la vive part que je prends à la douleur dans laquelle cette perte imprévue vient de plonger Votre Altesse Royale.

FRANÇOIS JOSEPH

Цар Аустријски Њ. Кр. В. Књазу НИКОЛИ Црногорском

Дубоко ожалошћен вјешћу о смрти Књаза Станислава, унука В. Кр. Височанства, не могу а да не изразим из свега срца живо саучешће у жалости, која је Ваше Краљ. Височанство задесила овим неочекиваним губитком.

ФРАНЦ ЈОСИФ

Њ. Кр. В. Господар захвалио је Његовом Величанству овом депешом:

Sa Majesté Impériale et Royale FRANÇOIS JOSEPH I VIENNE

Profondement ému pour la part que Votre Majesté prend à ma douleur, Je ne suis pas moins sensible aux démonstrations d'honneur accomplies sur Ses ordres par les autorités civiles et militaires de Cattaro à l'oc-

casion du transport des restes mortels de mon petit fils. Le souvenir de ce cher enfant, expiré dans Vos Etats, sera fidelement associé, Sire, aux sentiments pieux d'amour, de respect et de gratitude, qui m'attachent avec vénération profonde à Votre Majesté Impériale.

NICOLAS

Њ. Ц. Кр. Величанству ФРАНЦУ ЈОСИФУ I.

БЕЧ

Дубоко ме је гануло учешће, које је Ваше Величанство изволело узети у мојој жалости и не мање сам дирнут почастима које су по Вашем налогу учиниле грађанске и војничке власти у Котору приликом пријеноса посмртних остатака мог унука. Успомена на драго ми дијете, преминуло у Вашој држави остаће, Величанство, нераздвојно везана са осјећајима љубави, поштовања и благодарности, које с дубоким уважањем гајим према Вашем Царском Величанству.

НИКОЛА

Даље изјавили су брзојавно истим поводом Њ. Краљ. В. Господару Своје саучешће:

Њ. И. В. Цар Никола II, Њ. И. В. Султан, Њ. В. Краљ Виктор Емануел, Њ. В. Краљ Петар, Њ. В. Краљица Маргерита, Њ. В. Краљица Јелисавета од Румуније, Њ. В. Краљица Наталија, Њ. Кр. В. Књаз Фердинанд, Њихова Имп. Височанства Велики Књажеви Петар Николајевић и Николај Николајевић и Велике Књагиње Милица Николајевна и Анастасија Николајевна и Њихова Височанства Књаз Франц Јосиф Батенберг и Књагиња Ана.

Њ. Кр. Височанству Господару и Књажевској Влади саопштили су осим тога саучешће: отправник послова аустро-угарског посланства, г. пл. Јуристовски у име аустро-угарског министра иностраних дјела г. барона Ерентана и Њ. и кр. аустро-угарске владе; француски министар г. гроф Серсе у име предсједника Француске Републике г. Фалијера и француске владе; царско-руски министар г. Максимов у име министра иностраних дјела г. Извољског и царско-руске владе; талијански министар г. маркиз Карлоти у име министра иностраних послова г. Титони и кр. талијанске владе; дипломатски заступник Краљевине Србије у име кр. српске владе; бугарски отправник послова г. д-р Колушев у име Њ. Кр. В. Књаза Фердинанда и књ. бугарске владе; и грчки дипломатски агент г. Фонтана у име кр. грчке владе.

Како изјавима саучешћа, тако и корпоративним присуством на спроводу, чланови овдашњег дипломатског кора учествовали су у жалости нашега Владалачког Дома за прераним губитком Њ. Свј. Књаза Станислава. Неки од господе чланова дипломатског кора тој пажњи жртвовали су и своја лична задовољства, отказавши због дворске жалости и забаве, које су намјера-

вали приредити. Побуђен таквом пажњом и једнодушним учешћем, Његово Краљ. Височанство Господар замолио је дојена дипломатског кора, отоманског посланика Њ. Е. Февзи-пашу, да код господе чланова дипломатског кора и њихових породица изволи бити тумач владарске захвалности на видnome саучешћу, којим су судјеловали у жалости, која је узвишено Књажевску Породицу задесила смрћу Њ. Свј. Књаза Станислава.

Њ. Кр. В. Књагиња Јелена Карађорђевић отпутовала је у пратњи г. Ђ. Јосифовића, мајора и ађутанта Њ. В. Краља Петра, дворске даме г-ђе Вукићевић рођ. Чолак-Антић и дипломатског заступника Краљевине Србије г. Ј. Јовановића, у сриједу у Котор. Одмах по доласку у Котор Њ. Кр. В. Књагиња Јелена пошла је на Муо код Котора, да посјети Њ. Свј. Књажевића Стевана, који се ту на лијечењу налази. Одатле је истог дана нарочитијем парабродом кренула до Зеленике, а сјутрадан продужила је пут Биограда.

Њихова Краљевска Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Милица отпутовали су у сриједу на Тополицу.

Њ. Њ. В. В. Књаз Мирко и Књагиња Наталија са г. пуковником Александром Константиновићем похитали су у уторник у Котор код Свог сина Књажевића Стевана, чије стање здравља забринуло је Узвишене Родитеље због високе температуре, која још траје.

Г. маркиз Карлоти од Рипарбела, оvd. талијански министар, отпутовао је у Рим. Послове посланства вршиће г. секретар конте Аривабене од Гонзага у својству отправника послова.

Госп. Г. Фонтана, оvd. грчки дипломатски агент, отпутовао је у Боку на кратко одсуство.

Услед смрти Њ. Свј. Књажевића Станислава наређена је дворска корота, која ће трајати три мјесеца.

Спровод Њ. Свј. Књажевића СТАНИСЛАВА

У суботу 22. о. мј., у 7¹/₄ сати изјутра, Провиђењу је угодно било, да из брижљивог родитељског закриља истргне њежни цивијетак, угаси млађани живот Књажевића Станислава, млађег сина Њихових Височанства Књаза Мирка и Књагиње Наталије. Чим је преблаг Бог примио ањеоуску душу младог Књажевића, одмах је на Књажевском јахту „Румија“, који се налазио у Котору до саме риве и на коме је Књажевић Станислав преминуо, истакнута застава и црногорски штандарт на по копља. Звона са православне которске цркве огласише народу смрт Књажевића, а министар војни генерал-ађутант г. бригадир Митар Мартиновић пошао је с књ. агентом г. Вељком Рамадановићем код Боко-Которског поглавара г. надсавјет-

Преплата се шаље поштом средом администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је паручије, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор

Дошле се шаљу Уредништву. Рукешен се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

ника Будисављевића и Њ. Пр. г. фелдцајмајстера Идицука, да им овај тужни глас лично саопшти. За мало часака народ бјеше прекрилио которску риву. На свакоме огледаше се дубока туга, свак је упро очи на Књажевски јахт, тражећи тешко ожалошћене Родитеље, да им саучешће укаже.

Око 9 сати мртво тијело Књажевића Станислава било је изложено на палуби јахта. Међу првима који су дошли да Узвишеним Родитељима изјаве саучешће, били су которски поглавар г. Будисављевић и Њ. Пр. г. фелдцајмајстер Идицук, а за њима дођоше на саучешће и остали представници которскијех власти. И которско грађанство узело је у овој жалости дубоког саучешћа и приступало је у великом броју оном лијепом Анђелку, да га обасне потоњим цијелом.

Испред подна стиже на јахт ађутант преузвишеног господина фелдцајмајстера Идицука и саопшти Њ. В. Књазу Мирку, да је Његово Величанство Цар и Краљ Франц Јосиф изволио наредити, да се спровод Књажевића Станислава у Котору изврши оним почастима, које покојнику припадају као члану Књажевског Дома. У овом акту хришћанског пијетета најјасније се испољила великодушна пажња Узвишеног Владоуца сусједне нам Монархије према нашем Узвишеном Господару и Његовом Дому, која је плод давнашњег личног пријатељства између оба Суверена, а коју пажњу Црна Гора високо цијени и особито уважава.

Спровод је био заказан за 2 сата по подне, а у 1¹/₂ сат стигао је парабродом у Котор г. пуковник Александар Константиновић, отац Њ. В. Књагиње Наталије. На параброду дочекали су га министар војни, генерал-ађутант г. бригадир Митар Мартиновић и ађутант Њ. В. Књаза Мирка г. ком. М. Јовићевић, па су се одмах упутили на Књажевски јахт. Призор, кад се је г. Константиновић срео са Узвишеним својим Зетом и Кћерком, био је тако дирљив, да је код свијех присутнијех изазвао сузу жалосницу.

Међутим, которска рива била се толико народом напунила, да се нико с мјеста није могао покренути, а силан свијет био се слегао и на тврђавама которског града и у чамцима по мору. Од обале до Шкалара постављен је био шпалир од артиљеријских војника, који су чували слободан пролаз куда ће спровод проћи.

Мало после 2 сата дошло је на јахт и чиновништво војеног и грађанског реда у потпуној паради, на челу са которским поглаваром г. надсавјетником Будисављевићем и Њ. Пр. г. фелдцајмајстером Идицуком, да тужним Родитељима изјаве своја саучешћа, гдје их је Њиховим Височанствима представило г. надсавјетник Будисављевић.

Послије представке сашли су са јахта, а мјесно свештенство на челу са администратором Боко-Которског Владичанства, уваженим протопрезвиром г. Душаном Васљевићем, извршило је на јахту кратки

помен. Затијем је са јахта изнесен ковчег са мртвим тијелом, а чим се на риву дошло, отпочела је топовска палба, грађанска музика засвира црногорску химну, „Јединство“ запоја оно тужно „Свјати Боже“ и спровод се крену.

Величанственијег и сјајнијег спровода Котор није досада видио, а кретао се овим редом:

Пола баталиона пјешадије; грађанска музика коју је которска опћина послала; крст дјечији и за њим мушка српска школа и пучка школа, женска српска и пучка школа; крст велики и за њим вијенац Которске Опћине; чланови српског пјевачког друштва „Јединство“; мјесно свештенство и за њима народни посланици на далматинском сабору г. г. Радирири, Царић, Вукотић и др. Верона, који ношаху мртвачки ковчег. За ковчегом ступаху тужни Родитељи, Њ. В. Књагињица Ксенија, г. пуковник А. Константиновић, књ. министар војни генерал-ађутант г. бригадир Митар Мартиновић, ађутант г. Михаил Поповић, пратња Њ. В. Књаза Мирка, књ. агент г. Рамадановић, а за њима котарски поглавар г. надсавјетник Будисављевић са представницима свијех грађанскијех власти, Њ. Пр. г. фелдцајмајстер Идицук са цијелим официрским кором и чиновништвом, општински представници, часници бокешке „Морнарице“ и „Српске Гарде“, друштво „Српске Радничке Задруге“, представници „Српске Читаонице“, „Хрватског Дома“ и „Добротворног Друштва светог Ђорђа“, управа Велике Гимназије и Научичке школе, римокатоличко свештенство, турско православно свештенство, управа „Јавне добротворности“ и многобројно грађанство обојег пола. Друга половина пјешадијског баталиона затвараше спровод, а силан народ с једне и друге стране чинио је шпалир.

Тим се је редом ишло до Шкаљара, а код скаљарске цркве спровод је стауо. Свештенство уз тужно појање „Јединства“ изврши мало опијело и прекади покојниково тијело. А кад запоја „Вјечнаја памјат“, запуцаше прангије, које је Которска Опћина наредила, грађанска музика засвира црногорску химну и званичној пратњи бјеше крај.

Њ. В. Књаз Мирко захвали сад најусрдније котарском поглавару г. надсавјетнику Будисављевићу, Њ. Пр. г. фелдцајмајстеру Идицуку, г. генералу Грицнеру, вишим официрима и чиновницима, као и народним посланицима на величанственој пратњи, а министар војни г. бригадир Митар Мартиновић изјави у име Књажевске Владе најтоплију захвалност представницима власти, корпорација, свештенству, управитељству Опћине и грађанству, које је у спроводу учествовало.

Пратња с покојниковим тијелом крену сад даље, а до црногорске границе пратили су га осим црногорске пратње: почасна чета војника, котарски поглавар г. надсавјетник Будисављевић, которски парох г. прота Бућин и књ. агент г. В. Рамадановић.

На граници се дошло око 8 сати у вече. Ту је већ мртво тијело очекивала почасна чета наших питомаца војничке школе са Обласним управитељем г. бригадиром сердаром Јанком Вукотићем и г. ком. Ј. Бећиром. Пошто су почасне чете исказале дужну почит и наша чета примила мртво тијело од аустријске, Њ. В. Књаз Мирко праштајући се с г. надсавјетником Будисављевићем и са осталом которском пратњом, изволио је поново изразити г. Будисављевићу најтоплију благодарност и признање за његово заузимање око величанственог спровода и раније често интересовање о стању Књажевића Станислава. Иза тога је г. бриг. сердар Ј. Вукотић захвалио и од стране Њ. Пр. В. Господара г. надсавјетнику Будисављевићу и заповједнику аустријске почасне чете, па је пратња с мртвим тијелом кренула пут Његуша. Чим је мртвачки ковчег од границе напријед кренуо, аустријска почасна чета одала му је потоњу почит, испаливши почасни плотун.

Њ. В. Књаз Мирко остао је и даље у пратњи милог покојника и преноћио је на Његушима, а Њ. В. Књагиња Наталија, схрвана од тешке боли, довезла се исте вечери на Цетиње у пратњи Њ. В. Књагињице Ксеније и Свог оца г. пуковника Александра Константиновића.

На Крсцу дочекало је мртво тијело све становништво с Његуша са ученицима основне школе и свештенством и пошто је прочитан кратки помен и положен вијенац Његушког племена, кренули су сви са осталом пратњом уз тужни глас звона са његушких цркава до Ераковића, где је ковчег скинут и унесен у цркву св. Георгија да ту преноћи. Његушко свештенство над њим је сву ноћ читало, а војници држали су стражу.

Сјутрадан, у недељу, у 6^{1/2} сати изјутра, ковчег је из цркве изнесен и на мртвачка кола постављен. На спровод, који се сад одале кренуо, изашли су: школска младеж с учитељем, свештенство и сви Његуши, мало и велико, мушко и женско, и испратили су мртво тијело до Коритника. Ту се је свештенство, школска младеж и нејач зауставила, а ковчег је продужио пут Цетиња, праћен почасном четом, Његушима и осталом пратњом.

На Чекању срели су мртво тијело Ђеклићи са својим свештеником, а тад су Његуши замољени, да се дома врате. Пошто је одржан помен, Ђеклићи су Њ. В. Књазу Мирку изјавили своје саучешће, па је спровод, праћен сад Ђеклићима, продужио до на Чардак више Бајица. Ту су га дочекали сви Мартиновићи, мушко и женско, са свештенством и школском младежи. Пошто је и ту извршен кратки помен и на ковчег положен вијенац Мартиновића, Ђеклићи су се по израженој молби повратили, а спровод се упутио напријед у пратњи Мартиновића до Бајичке цркве, где су га већ ишчекивали Доњокрајци и Конакије.

Кад се је до цркве дошло, свештенство је одржало кратки помен, а Доњокрајци и Конакије положили су на ковчег вијенце. Затијем су се придружили осталој пратњи и с мртвијем тијелом кренули су пут Цетиња. У часу кад се спровод од Бајичке цркве почео кретати, зазвонише сва звона са цетињских цркава, а топови са „Табље“ почеше у кратким размацима пуцати. Куће се у вароши затворише, а како је вријеме још ванредно лијепо било, окупи се око 10 сати прије подне силан свијет код зграде талијанске легације, одакле је спровод имао кренути. По утврђеном церемонијалу ред, којим ће се спровод на Цетињу кретати, био је овај:

1. Одред војника са војном музиком на челу, која свира посмртни марш;
2. Крст са ђацима основних и средњих школа и црквено-пјевачко друштво;
3. Његово Високопреосвештенство Г. Митрополит са свештенством;
4. Ковчег Високог Покојника;
5. Чланови Владајућег Дома;
6. Књажевска Влада;
7. Народно Представништво;
8. Државни Савјет, Велики Суд, Официрски кор, Гл. Државна Контрола, Обласни Суд, пресједништво

и остало чиновништво и грађанство.

Међутим је на спровод стигао и Њ. В. Књаз Петар, а за мало дође и мртво тијело с пратњом из Бајица. Њ. В. Књаз Петар загрли се с Њ. В. Књазом Мирком, и сузе жалоснице им се из ока отеше.

Кола на којима се мртвачки ковчег возио, била су врло укусно за ту сврху направљена и бијелом свилом застрта а и коњи бијелом опремом огрунати. Са стране ковчега пружали су се красни вијенци, а поред кола ступаху с једне стране члан Државног Савјета г. Марко Ђукановић, члан Великог Суда г. Јанко Милић и г. кап. Зарија Вуксановић, а с друге стране потпредседник Народне Скупштине г. Миласав Ј. Николић, народни посланик г. Ђуро Дреун и г. кап. Лука Гојнић. Пошто је Високопреосвештени Господин Митрополит Митрофан са многобројним свештенством одржао помен, поче се спровод напријед кретати. Војна музика засвира посмртни марш, сва звона тужно су звонила, а топови су у подужим размацима цијелим путем пуцали. Недољедна поворка, у којој је поред Њ. В. В. Књаза Мирка и Књаза Петра учествовало не само цијело Цетиње, већ и силан народ из оближњих мјеста и из унутрашњости, кретала се уз тужно појање „Свјати Боже“ црквено-пјевачког-друштва, полагао Катунском и Дворском улицом, док се је око 11 сати стигло пред Дворску капелу, где је био упарађен један одред војске. Ту су спровод очекивали Њихова Краљевска Височанства Књаз Господар и Књагиња Милена са ожалашћеном мајком Књажевића Станислава Њ. В. Књагињом Наталијом, Њ. Њ. Кр. Кр. Њ. В. Књаз Нашљедник и Књагиња Милица, Њ. Кр. В. Књагињица Јелена Карађорђевић, Њ. Њ. В. В. Књагињица Ксенија и Књагињица Вјера, г. пуковник А. Константиновић и чланови дипломатског кора са госпођама. До суза је био ганутљив приказ, кад је Њ. В. Књаз Мирко испред спровода приступио Свом Узвишеном Оцу и Мајци, и Ови га неколико пута загрлили и врућим родитељским цијелом утјехе му пружали. Исто тако је дирљив био и састанак Њ. В. Књаза Мирка са Њ. Кр. В. Књазом Нашљедником и осталом Узвишеном Родбином, која је сва била ганута до суза.

Док се је ово пред капелом збијало, скинут је са мртвачких кола ковчег и стављен на носила. Ковчег су у капелу носили председник Министарског Савјета г. др. Лазар Томановић, председник Државног Савјета г. Лазар Мијушковић, председник Народне Скупштине г. Лабуд Гојнић и шеф генералног штаба г. ком. Милутин Вукотић, а пред капелом су се мало зауставили, док су чланови Књажевске Породице ковчег цијеливали. Иза тога су ковчег унијели, а за њима су у капелу улегли и Њ. Кр. В. Господар са свим члановима Књажевске Породице, г. пуковник А. Константиновић, чланови дипломатског кора, министри, председништво Народне Скупштине и државни великодостојници, а остала пратња заузела је мјесто пред капелом и унаоколо ње. Високопреосвештени г. Митрополит извршио је затијем над мртвим тијелом кратки помен, последије чега су се Њихова Краљевска Височанства Књаз Господар и Књагиња Милена, водећи под руком Њ. В. Књагињу Наталију, вратили с Њ. В. Књазом Мирком и са осталим члановима Владајућег Дома у Двор. Народ је у капели непрестано приступао и цијеливао ковчег, који је био украшен врло лијепис великим вијенцем Народне Скупштине и вијенцима разних црногорских

племена, многих корпорација и појединих лица. Од ових потоњих особито су се истицали вијенци царско-руског министра г. Максимова и њемачког министра г. Пилгрим-Балтаца и његове госпође.

* * *

Истог дана, у 3 сата послје подне, извршен је погреб покојног Књажевића Станислава. Њ. Кр. В. Господар дошао је са свим члановима Владачког Дома у капелу мало раније и молио се скрушено над мртвим тијелом Свог милог унука. Дворска гарда и питомци подофицирске школе са војном музиком, која није свирала, били су већ у шпалиру заузели мјесто од капеле до дворске гробнице, а тачно у 3 сата топови и велико звоно са „Табље“ огласише почетак тужне свечаности. Међутим, у капели се бијаху већ окупили министри, председништво Народне Скупштине и Државног Савјета, а испред капеле народни посланици, државни великодостојници, официрски кор, сви у потпуној паради, док је сав остали простор око капеле заузело остало чиновништво и грађанство, сва школска младеж с Цетиња и многобројни народ. Тачно у 3 сата дођоше у капелу и сви чланови дипломатског кора с госпођама, у потпуној паради, међу њима и г. Ђурађ Јосифовић, мајор и ађутант Њ. В. Краља Петра са дворском дамом г-ђом Вукићевић, и заузеше одређена им мјеста. Високопреосвештени Господин Митрополит Митрофан са свештенством извршио је затијем опијело, на којем су одговарали чланови црквено-пјевачког друштва, а за вријеме опијела пуцао је топ сваких 5 минута.

Кад је опијело свршено, изнесен је мртвачки ковчег из капеле истим редом којим је био и унесен, само што су га сад носили још и Њ. Кр. В. Књаз Нашљедник и Њ. В. Књаз Петар. Уз тужно звоњење свију звона, непрестано пуцање топова и жалосно појање „Свјати Боже“ крену сад спровод пут гробља Владајуће Породице, где ће и мртво тијело Књажевића Станислава вјечни санак боравити. Иза мртвачког ковчега ступао је Њ. Кр. В. Господар са узвишеним члановима Владачког Дома, дипломатски кор, министри и великодостојници, Народно Представништво, чиновништво, многобројно цетињско грађанство обојег пола и силан народ. У гробље су за ковчегом и свештенством улегли само чланови Књажевског Дома и зауставили се пред новоотвореним гробом, код којег су два офипира с голим сабљама држали стражу. Кад се запоја и потоње „Вјечнаја памјат“ и ковчег се милог покојника спусти у гроб, наста часак који би потресао и најкруће срце. Што је за срце прирасло, то се од срца не откида, а да у њем не остави тешку рану, а у души пуну празнину! Млади Књажевић Станислав испуњавао је ту празнину у души својих тужних Родитеља, у срцима своје ожалашћене Родбине! Зато је и онако тежак био вјечни растанак с тим малим Анђелком, чији прерани губитак поред Узвишених Родитеља дубоко осјећа и цио Владајући Дом, а с њима и њихов вјерни и одани народ црногорски.

ЗАПИСНИК XIV. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСKE НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Оржане 17. децембра 1907. год.

Председавао потпредседник

Миласав Ј. Николић

Секретар

Крсто Поповић

Почетак у 9 сати прије подне. Од стране књ. владе присутни г. г. министри: Војводић, Пламенац и Вукотић. Потпредседник отвара XIV. редовну сједницу.

Секретар Татар чита записник XIII. редовне сједнице, по којему тражи исправку Гавро Протић, а затим је записник без примједба примљен. Послије овога чита у изводу молбе и жалбе, и то: Бећа Влаховића, командира с друштвом из Роваца, двије молбе Мијушка Мијушковића, из Никшића; Секула П. Перовића, из Мартинића; Миње Ормана, барјактара из Озринића; Стане удове С. И. Матановића, из Ђеклића; Нова С. Поповића, командира с друштвом из Подгорице; Адем-аге Ацимушића из Никшића; двије молбе Јована А. Љумовића и друга, из Вира; Милице удове Зека Јовићевића, из Колашина; Обрена Сарића, из Бањана; Стане, удове Крста Ј. Томановића, из Цеклина; Јова Тошковића, ђака из Подгорице; Јована Жижича, капетана с друштвом из Бијеле; Бошка Ђетковића, капетана, с друштвом из Озринића; Пунише Јововића, из Подгорице; Мрдеље В. Радовића, из Колашина; Ђура Б. Синановића из Горњег Поља; Милоша Ђ. Марковића, из Новог Села; Зарије Б. Вујисића, из Колашина; Милинка Чечовића официра, из Поља; и Дуње удове Б. Марковића, из Подгорице.

Секретар Поповић чита посланичке приједлоге, и то:

Благоја Ацића и Риста Јокановића, да се Крстац у Пиви огласи за варошицу и уреди за ову; Ђорђија Милановића, да се што прије изрази закон о наслједству; Малина Радовића, односно неких неодложно потребних племенских радња у кантанији липској; Филипа Ј. Челебића, односно допуне чл. 9. тач. I. закона о административној подјели државе; Сава В. Бошковића о радњи моста на ријеци Зети под Добрим Пољем; Лабуда Петровића, да лекари сваке недјеље обилазе племена; Јакова Б. Врстеничића, односно градње моста на ријеци Жељезници; Нова Грујића и Муја Влаховића, односно поправке убла на Вјетрику и израде других; Станка Булатовића и Муја Влаховића, односно израде пута од Биоца уз Морачу до Јаворја; Петра Ј. Добрецовића, да се сагради један мост на Порту Милени и Мирка Мијушковића односно довођења Башине воде на Богетиће.

Секретар Татар чита питања посланика Риста Поповића и Милисаве Николића на Министра спољних послова односно отварања пограничних житних пазара; и питање Благоја Ацића и Риста Јокановића о градњи моста на ријеци Пиви; а за тим чита интерпелацију Сава В. Бошковића на г. министра финансија, односно превоза соли. Даље чита молбе посланика: Кадрије Карађузовића, Адема Колића, Асана Андрића и Гавра Протића за одсуство, које се првој тројици одобрава а посљедњему не.

Најпослије чита изјаве г. г. министара, и то:

1.) Министра финансија и грађевина, који извјештава када ће одговорити:

а) на интерпелацију Ђорђија Милановића, односно израде пута Никшић—Грахово;

б) на питање Сава Вулетића и пона Крста Поповића, односно регулације ријеке Цијевне и Мораче као и неких потока у Зети;

в) на питање Милисаве Николића, односно трасираних и отпочетих а недозршених путева у Области Никшићској;

г) на питање Милисаве Николића, односно подизања моста на ријеци Грачаници;

2) г. министра просвјете на питање Милисаве Николића односно повећања радног времена у народним школама; и 3) г. министра унутрашњих дјела, на питање Сава Вулетића, Јова Поповића и Крста Поповића, односно слабе процјене дувана од стране Управе Монопола у Подгорици.

Потпредсједник прије прелаза на дневни ред извјештава Скупштину, да је на поновном избору у вароши Цетињу изабрат за посланика г. поп Илија Јовићевић.

Мирко Мијушковић скреће пажњу Скупштини, како је данас имендан Њ. Кр. Височанства Књаза Нашљедника те да би имала упутиги брзојавну честитку.

Потпредсједник изјављује, да је честитка већ упућена и да се је иста већини посланика прочитала.

Ђорђије Милановић примјеђава предсједништву, што га није извјестио о позиву Њег. Кр. Височанства Књаза Господара, као и остале посланике који су у Двор позивани.

Потпредсједник објашњава се са Милановићем.

Прелази се на дневни ред.

Потпредсједник позива извјестиоца одбора за молбе и жалбе, да приступи читању извјештаја.

Извјестилац Протић чита извјештај одбора по молбама и жалбама, које је овај а на основу чл. 100. тачка I. у вези с алинејом 5. скупштинског пословника упутио министрима на надлежни поступак и рјешење, — што Скупштина прима.

Извјестилац чита извјештај одбора по молбама и жалбама, за које је у сми-

слу чл. 100. тачка 3. пословника ријешено, да се преко њих пријеђе на дневни ред, — што Скупштина усваја.

Извјестилац чита извјештај по молбама и жалбама, које је овај изнио пред Скупштину на претрес и рјешење, и то чита 1. тачку тог извјештаја о молби Филипа Јерговића, члана Главне Државне Контроле, по којој одбор предлаже, да му се уважи у године службе вријеме проведено у наставничкој служби на страни, — што Скупштина усваја.

Даље чита 2. тачку извјештаја односно молбе Милутина Татара, начелника привредног одјељења мин. ун. дјела, по којој одбор предлаже, да му се уважи у године службе за пензију вријеме које је провео у служби Краљевине Србије, али с правом улагања у пенциони фонд.

По горњем предмету узимају учешћа г. г. Мило Дожић, Мирко Мијушковић и Сава П. Вулетић, који у подужном говору истичу право уважавања за пензију година проведених у служби стране државе са и без права улагања у пенциони фонд, па су зато, да сви они, којима се године проведене на страни уважавају, унесу у пенциони фонд законом прописане улоге, што је одбор и предложио у конкретном случају, а што није био случај код рјешавања сличних молба Томановића и Буквића, те указују на неједнаку праксу код истовјетних случајева, ако се Татару уваже године за пензију с правом на улагање, а првима су већ уважене без тог права.

Живко Драговић поводом тога, што је у овој дебати поново споменуто и име Марка Драговића, узима ријеч с намјером да докаже неправичан однос владе према њему и његовом питању, које је било пред Скупштином, па мисли, да се Скупштина огријешила, кад му није уважила за периодске повишице бар оно вријеме, које је као наставник провео, као и цоловину година, проведених у државним досадашњим службама. Даље чита односна акта, којима се Марку од претгостављених признаје ревностно службовање.

Министар Пламенац примјеђава Предсједништву односно Скупштини, што је Драговићу дозволила, да говори о другом, а не о предмету који је на дневном реду.

Даље узимају ријеч по предмету молбе Милутина Татара г. г. Јанко Спасојевић и Шћено Мартиновић, који напомињу од кад постоји закон о пензијама, те да је усвојена пракса, да се онима, чије службовање датира прије 1903. године, уважавају године без права на улагање, а с правом на ово само онима, чије службовање постоји по тада на овамо, што је био случај и код Томановића, и то за године службе из овог посљедњег доба, а исто тако и за Буквића, па се слажу с одборским приједлогом.

Сава Вулетић и Јанко Спасојевић улазе у објашњење.

Ђорђије Милановић налази, да би питање о пензијама требало начелно ријешити доношењем закона.

Ђуро Дрепун предлаже, да се образује једна комисија, која ће ово питање проучити, како би било свакоме право, а не некоме овако, некоме онако.

Милутин Татар и ако му није мило говорити о овом предмету, ипак указује на праксу која постоји у Србији и другим државама, и вели, да се тамо уважавају године с правом улагања, као и плаћањем у удовички фонд од 26. године живота па напомиње, да треба сваки да плати у пенциони фонд и изјављује на уважење година с правом на улагање; — последице чега је Скупштина усвојила одборски извјештај.

Сједница је закључена у 11½ сати прије подне, а друга је заказана за 18. о. м. у 9 сати прије подна.

Предсједник
Лабуд Гојнић
Секретар
Крсто Поповић

Свесловенски конгрес.

У кругу чланова словенског друштва у Петрограду породила се мисао, да се 19. фебруара 1908. г., као на дан 30-годишњице Сан-Стефанског уговора, одржи у Русији свесловенски конгрес. Многи словенски листови, нарочито чешки, налазили су да тај дан није згодан, па су предлагали да се конгрес одржи на дан смрти великог руског генерала Скобељева, 25. фебруара, на што су и Руси пристали.

Међутим, кад је већ изгледало да је питање о сазиву конгреса ријешено, одједном је у француском листу „Сонггје Еугорееп“ изашло писмо Анатола Лероа—Болије, у коме он оспорава Русији право морално да сазива словенски конгрес.

Да би стекла то право Русија треба да буде уставна, либерална, и да доврши еволуцију која је отпочела покретом такозваним „ослободилачким“, вели Лероа—Болије. Па и то право кад једном стекне, додаје Болије, Русија треба да се одрекне „панславистичке“ идеје, која није ништа друго него шимера.

Ово писмо чувеног француског публицисте направило је врло мучан утисак у многим руским круговима. „Journal de St.-Petersbourg“ одговарајући Болије-у вели, да између Русије и Словена постоји веза огромна као океан и старија од сваког модерног либерализма — а то је сродство. Европа је 1876. год. последије покоља у Бугарској поклањала своје симпатије мађарским делегатима кад су ишли да се као „хришћански“ Турци збртатиме са „стамбулским“ Турцима. Тада се нико није усудио магнатима Кошутовим оспоравати либерализам од 1848. год., већ се то узимало за братску демонстрацију, која је имала свог основа у једној раси, једној души, једном говору. Па зашто дакле, сад да се стављају у покрет најбоља европска пера, кад се Словени спремају да покажу једни другима оно што и јесу, да су — браћа?

„Русија нема право да сазива словенски конгрес, док руски орао својим канџама притискује „угњетене Пољаке“ — вели Болије. Између Руса и Пољака — одговара руски лист — треба једном да прекине братоубилачка 700-годишња борба. Кад куцне историски час и пољачкој раси допане најбоља политичка судбина, та ће судбина потећи само из руку руског национализма и словенске узајамности, а иначе никако. Политичким самосталним одвајањем, прозваним тобож „ослободилачким покретом“, то се не постиже; цијели свијет само је једног мишљења, „да овај свијет живи, треба Русија да постоји“. А ако ми устрајемо на несретном путу, на који нас непријатељи Русије наводе, не би нас то довело до жељеног препорода, већ до нестанка са историске позорнице. Нека се пољачки патриоте узвие до тих идеја, које су за све Словене „вјерују“, а руски ће национализам лојално прихватити пружену братску руку.

На крају „Journal de St.-Petersbourg“ одговара о панславизму, о коме у Русији говоре само они, који са словенским народима немају додира. Та се ријеч употребљава са извјесном мржњом, нарочито у антисловенским круговима. Лероа—Болије узима за примјер руског панславизма једну Пушкинову пјесму, али словенска идеологија потијече баш од покољења, која су настала тек последије Пушкина. Анахронична су, дакле, схватања француског публицисте о руском панславизму, у оној старој форми, у којој га је он представио.

Због словенског конгреса, дакле, развила се полемика, која је на жалост учинила, да је конгрес одложен. А како сад „Новоје Времја“ јавља, три клуба руске Думе, деснице, умјерењака и октобриста, ријешили су питање о сазивању свесловенског конгреса тако, да се на јесен у Петрограду искупе главнији представници свијех словенскијех племена, те да организују сазивање великог словенског конгреса у Москви.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Повраћање у живот обамрлих. Није тако риједак случај да неко обамре т. ј. дође у такво стање, да га већина сматра као мртвог. То бива или ушљед неких обољења или каквих несрећних случајева. Та привидна смрт по спољњем изгледу

веома личи правој смрти, а може, ако се брзо помоћ не укаже, и да пријеђе у њу.

Главни је обиљежје оваквог стања у том: што сви спољни знаци живота, а нарочито кретање (па чак и дисање) скоро сасвим престану, док радња срца, и ако веома слабо и скоро неосјетно, и даље траје; осим тога цијело је тијело тамно и блиједо, а врло често бива да је лице модро-црвено. Од болести, нарочито кашља, јаки грчеви и дубоке неосвијести могу да породе такво стање да болесник изгледа као мртав. И код новорођене дјете привидна смрт није тако ријетка.

Али најчешћа се виђа ово стање обамрлости или привидне смрти код извјесних случајева, као код утопљених, објешених, удављених, смрзнутих и угушених, код оних што су отровани каквим шкодљивим гасом (свјетлећим или угљеним), даље код оних који добију сунчаницу или су громом поражени.

Како се распознаје привидна смрт од праве? Ако се не примјеђује дисање, онда треба мотрити на куцање срца или куцање пулса на оним мјестима, гдје се оно најлакше опажа. Пулс се најбоље примјеђује код доручног зглоба, испод палца а ређе на врату гдје је велика крвна жила. Само куцање срца опажа се на грудима с лијеве стране, отприлике један прст од лијеве брадавице. Тек онда, кад је угашен сваки траг срчане радње, тј. кад је у ствари срце сасвијем престало да куца, може се казати да је смрт наступила. Па како је у неким случајевима веома тешко утврдити, да ли је само обамрлост или права смрт, то треба позвати стручно лице — лекара — који ће то да одреди. А нарочито је ово потребно у свима оним, горе поменутим случајевима напрасних обољења и несрећних случајева.

Али како је често врло тешко добавити лекара, а нарочито код нас гдје је тако мален њихов број, то држимо да није згорег да се сваки трезвен човјек упозна са овим питањем и да се обучи о најпотребнијим средствима за оживљавање обамрлих лица. А то знање тим је још потребније, што су извјесни случајеви обамрлости код дјете (т. зв. грчеви у гласним жицама) доста чести.

У главном има два правила односно указивања помоћи обамрлима. Прво је: не треба изгубити главу, већ ваља бити присебан и за тренутак заборавити на осјећања, па само пустити здраву памет да ради. Друго се правило односи на сам начин рада, који се у главном тиче дисања. Потпомагати дисање — начином који ћемо ниже изложити — то је најважнији дио указивања брзе помоћи код обамрлих.

У сваком поједином случају ваља овако радити:

Ако је неко обамро ушљед које напрасне болести или каквог злог удеса, ваља — ако нема потпуно сигурних знакова да је смрт наступила — прво обратити пажњу у каквом се стању налази дисање. У неким сличајевима постоји проста механичка препрека, која чини да престане дисање. Тада је разумије се, прво што треба урадити, уклонити ту препреку. Ако су запала каква страна тијела нпр. велики залагај у гушу, треба гледати да се прстима, који се као куке повију, извуче. Исто тако код утопљеника треба удаљити воду из ваздушних путева, отварањем уста и узвишавањем доњих дјелова тијела. Код објешених треба прије свега пресећи уже, а код других несрећних случајева (нпр. кад земља кога затрпа) очистити из уста земљу и пијесак. А у сваком случају треба одијело раскопчати око врата и око груди.

У многим случајевима привидне смрти нема никаквих спољних препрека дисања. У таквим приликама, а и онда када су те препреке уклоњене, главно је увјерити се да ли је дисање сасвијем престало или постоји само површно. Да ли обамрли још дише, ма и веома слабо, лако се можемо увјерити ако му пред уста или пред нос ставимо упаљену свијећу или перје, по чијем лелујању може се сазнати да ли још има дисања. У таквом случају, тј. када смо се увјерили да дисање још постоји, ваља употребити средства која производе или потпомажу дисање. У та средства долазе: прскање хладном водом по грудима, држање под нос каквога суда, у коме има оцага или амонијака, благо голицање носа перушком, трљање и рибанање спољне коже четком, дрмусање цијелога тијела, а нарочито онога мјеста гдје је срце. Докле год се то ради, обамрли мора лежати на леђима.

Ако све то не помогне, или се на обамрломе не примјеђују никакви знаци дисања, онда се мора догод се рачуна да је жив, тј. да му срце ради, предузети тако звано *вјештачко дисање*. По самом имену види се, да је то вјештачка замјена природног дисања. Та замјена мора да траје док не наступи природно дисање или права смрт. Вјештачко дисање најбоље се овако врши: Обамрли се, пошто је сасвијем свучен, метне на леђа, и то тако, да му је горњи дио тијела нешто

узвишен, што се најлакше постизава подметањем каквог јастука испод врата. Онај који хоће да спасава, треба да стане иза главе обамрлога, да га ухвати за обе руке више лаката и да их вуче нагоре преко главе. У томе положају треба да их задржи неколико тренутака, па да их онда опет спусти преко груди. Пошто их је држао два-три тренутка чврсто спрам груди, треба опет да их нагоре повуче. Ово ваља поновити отприлике десет пута у минуту. Дизањем руку шири се грудни кош, а са њима и плећа, а спуштањем се притискује. То је подражавање природног дисања.

Ово вјештачко дисање врши се, као што смо већ казали, док не почне обамрли сам да дише, или док лекар не утврди да је смрт наступила. У сумњивим случајевима то повраћање дисања не треба напуштати за читава два или три часа.

Тек кад је обамрли почео правилно да дише, приступа се употреби осталих средстава, којима се живот буди, као: загријавање тијела, давање хране, а нарочито црне кафе итд. Само код промрзлих ради се обрнуто.

Односно смрзнутих, а привидно мртвих особа, морамо прво примјетити да је врло опасно одмах однијети их у топлу собу. Смрзнути се с почетка мора унијети у неку просторију која није загријана. Пренашање мора бити врло пажљиво, јер од мрза смрзнути и укрућени извјесни дјелови тијела, као: нос, уши и прсти могу лако да се сломе. Најбоље је тако обамрлога човјека најприје покрити снијегом, па му одмах главу и врат снијегом трљати. Ако се нема при руци снијега, онда се могу употријебити крпе, које су умочене у сасвијем хладну воду. Тек кад се примјети извјесна покретљивост тијела, може се кожа почети трљати сувим хладним крпама. Ако је тијело почело да се загријава, онда га треба пренијети у мало загријану собу и најзад смјестити у топал кревет. Тек после тога, предузимају се остала средства за оживљавање, а према потреби и вјештачко дисање.

„Нар. Здравље“.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Божих. Због жалости која је задесила наш Узвишени Владалачки Дом смрћу Њ. Свј. Књажевића Станислава, проведен је ове године Божић у пријестоници сасвијем тихо. На Божић рано у јутро свршена је у манастирској цркви јутрења са архијерејском литургијом у присуству многобројног народа, а уобичајено честитање по вароши послје Богослужења свело се на најуже породичне кругове. Вријеме је о Божићу било лијепо, без снијега, а топло као усред прољећа.

Из Народне Скупштине. Сједнице Народне Скупштине биле су због божићних празника одложене до данас. У данашњој сједници прочитан је указ Њ. Кр. В. Господара, којим се Народној Скупштини подноси на претрес предлог о продужењу овогодишњег буџета расхода и за г. 1908. до краја оног мјесеца, у ком се нови буџет за исту годину одобри. Иза тога је Скупштина продужила начелни претрес о предлогу државног буџета за г. 1908.

Корота. Званична корота за покојним Књажевићем Станиславом трајаће 6 недјеља, т. ј. до 1. фебруара 1908. год., а народна до 6. јануара 1908. год.

ТЕЛЕГРАМИ

Софија, 23. децембра. Засједања у Собрању завршена су пријестонном бесједом. У задњој сједници одобрено је 500.000 франака за помоћ пострадалим у Маџедонији.

Петроград, 23. децембра. Главни уредник „Свјета“, луковник Комаров, јучер је преминуо.

Петроград, 23. децембра. Ратни суд морнарице укинуо је осуду против оних, који су првостепено били осуђени због тога, што се је царски брод „Штандарт“ насуквао.

Цариград, 24. децембра. Порта наставља пресију на грчке митрополите у Маџедонији због потпомагања грчких чета.

Мадрид, 25. децембра. Француски министар иностраних дјела Пишон, стигао је овамо. Дочекао га је овдашњи француски посланик. После га је посјетио шпански министар иностраних послова, па је затијем имао дуги разговор са министром предсједником Мауром.

Цариград, 25. децембра. У Мекки и Медини и другим оближњим мјестима било је 176 нових случајева колере, од којих 122 смртна.

Петроград, 26. децембра. Приликом божићних празника неки гувернери били су овлаштени да помилију особе осуђене административним путем.

Атина, 27. децембра. Министар финансија дао је оставку ушљед неповољног гласања у Скупштини. Министар унутрашњих дјела управљаће привремено и министарством финансија.

Рим, 28. децембра. Министар иностраних дјела примио је депешу из Магадиско, да су у почетку децембра око 2000 Абисинаца упали у неке покрајине, опљачкали караване, поубијали и заробили трговце и становништво. Кад су се опљачкани обратили за помоћ талијанском министру резиденту, настао је сукоб између Абисинаца и племена Ескарис који су у талијанској служби, о чему даљих детаља нема. Министар иностраних дјела затражио је од министра мрнарнице, да у Магадиско упути ратне бродове који се налазе у Црвеном Мору, и наредио је министру талијанском у Адис Абеба, да протестира код Менелика. Листови су мишљења, да овај сукоб неће имати већих последица.

Цариград, 29. децембра. Између хаџија у Хеџасу појављује се сваког дана око 200 случајева колере.

Позив на Претплату

Првог јануара 1908 године исте претплата многим нашим г. г. претплатницима, — зато се позивају исти — ако желе и даље наш лист примати — да изволе на вријеме обновити претплату, — како не би било прекидања у пошљици листа.

Претплату на „Глас Црногорца“ прима: за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину и све друге земље — само Администрација „Гл. Црногорца“ на Цетињу. — Кома је наручније може претплату слати госп. Вељку Рамадановићу, Књ. Цр. агенту у Котор (Cattaro — Dalmatien).

„Глас Црногорца“ стаје: за Црну Гору на годину круна 8; — на пола године круна 4. — За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину: на годину круна 12, — на пола године круна 6. — За све друге земље: на годину 20. франака у злату, — на пола године 10. франака у злату.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати — ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата на „Глас Црногорца“ прима се само у годишњим и полугодишњим роковима. —

Цетиње, 7. децембра 1907.

„Администрација Гласа Црногорца“

Званични огласи

ОБЈАВА

Мињо Мијатов Чепић, из Горње Мораче, пошао је у Америку назад 4½ године. У првој години јављао се својој фамилији из „Glencov“ у Америци, а у потоње три и по године није о себе ником у својој домовини дао гласа, те се умољава свако ко би ишта знао или могао знати о реченом Мињу, да извјести ово Министарство.

Број 9357 а. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранијех Дјела. Цетиње, 8. децембра 1907. 3,3

Приватни огласи

ПОЗИВ

НАРОДНА ШТЕДИОНИЦА НА ЦЕТИЊУ

Позива

На уписивање III-ег кола својих акција (удјела) са почетком уплате од 1. јануара 1908. год.

Вриједност је једне потпуно уплаћене акције кр. 104., која се уплаћује кроз 4 године; а исплаћује се према чл. 60. својих правила, свршетком пете године са припадајућом добити (дивидендом).

Цетиње, 11. децембра 1907.

Управа

Р. 57, Бр. 539, 2,6 Народне Штедионице

ANNINGER & CO
TRISTE

(Anninger & Co Trieste)

Via S. Nikolo 10

Велико склади-

ште ловачких и

ратних пушака. —

Оригинални Gasser-ових револвера израђени код фабрике Leopold Gasser у Бечу, најновијих американских револвера и аутоматичних пиштола, сваке врсти. Нови илустровани ценовник, шаљемо на захтјев и бадава ифранко.

п. п. Бр. 395. 6—20.

песка?

ли

Хрме

Шљунка, разбијеног камена, шљакке? Хоћете ли да те готово безвредносне продукте претворите у апато? Онда фабрикујте, по моме методу и патенту, од цемента и песка:

КАМЕНЕ ЗА ЗИДАЊЕ
ЦРЕП ЗА КРОВ
ПЛОЧЕ

ОГРАДЕ БУНАРА И ЦЕВИ
Потребне комплетне справе продајем врло јеттино. Само ручни рад. Нису потребне никакве машине. Сви обавештаји и проспекти бесплатно.

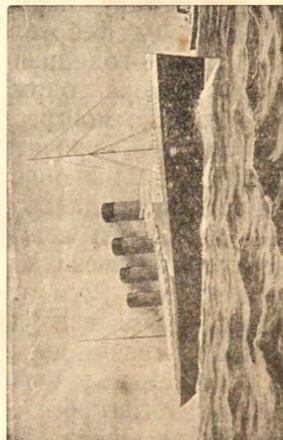
БОТНИЧКО ВЕЉИЊЕ, фабрика специјалних машина, Пала а. S. Kirchnerstr. 19. Заступник за Србију и Бугарску је г. Паја Николић, у Земуну. Број 168. (19—26) П. п.

КУНАРД ДРУШТВО

посједује највеће, најбрже и најпростиране пароброде за превоз путника за Америку.

„ЛУЗИТАНИА“

пароброд, при свом задњем поласку за Нев-Јорк стигао је преко Океана за само 4 дана, 19 ура и 52 минута као што су све новине са највећом похвалом донијеле ту вијест. Дакле стим је установљено да једини пароброди овог друштва могу да превале пут преко Океана за мање од пет дана. За путне карте и даље информације треб обратити се: Трипу Ивановићу, агенту Аустринског Лојда у Котору.

п. п. Број 447 7,10.

СРЕЋКЕ!

Српске Државне Класне Лутрије за I класу 35 Кола, којих ће бити вучење

11 јануара идуће 1908 године

Готове су, и могу се добити код потписаних овлашћених продаваца.

Стају 1 цијела срећка 24 динара, срећке 12 динара и ¼ срећке 6 динара. План играња ове Лутрије, из кога се може видјети вучења појединих класа, подјеле добитака по класама, и сва нужна обавјештења шаљемо уза сваку извршену поруџбину бесплатно.

Уплату за срећке најподесније је слати, поштанском упутницом на фирму.

Биоград, децембра 1907. год.

Л. Кокановића & Друга

Овлашћене Продавце Срећка

П. п. бр. 525. 3,4.

ПРОДАЈА

Продајем из слободне руке своју кућу, која се налази у улици „Баја Пивљанина“, између кућа г. г. кап. Рада Меденице и оф. Ива Маркова Мартиновића.

За услове обратити се потписатоме.

Р. 33, Бр. 544, 2,3 Марко Ј. Томовић

ГОСТИОНИЦА И КАФАНА

„КОСОВО“

потпуно реновирана, отпочела је свој рад 16. о. м.

Поред добре кујне, снабђевена је чистим и добрим пићем, те се најтоплије препоручује и моли за што већу посјету.

Цијене умјерене, услуга тачна и брза.

Цетиње, 16. септембра 1907. г.

С поштовањем

Никола Кнежевић

р. 49, бр. 419. 9,11.

гостионичар.

НАЈНОВИЈА ЛИНИЈА

„ТРСТ—НЕВ-ОРЛЕАНС“

Аустринско поморско парабродско друштво, ставља на знање заинтересованом путничком свијету, да је 15. августа тек године, поред линија: „Трст—Њу-Јорк“, „Трст—Буенос-Заирес“, отворило и грешу најновију линију „Трст—Нев-Орлеанс“...

Линија „Трст—Нев-Орлеанс“, није скупља од линије Трст—Њу-Јорк, дочим путници који полазе за Калифорнију, Аризону, Неваду, Вашингтон, Мексико и остале сјеверније предјеле уштеде велике суме новаца преко „Нев-Орлеанса“, и не излажу се излишном путовању преко „Њу-Јорка“.

Експедицију путника на свим именованим линијама, друштво врши сваких осам дана са парабродима најмодерније конструкције саграђеним и ове године пуштеним у саобраћају.

Сваки путник може себи живот и уложени новац осигурати.

За путне карте, обратите се генералној агенцији Аустринског поморског друштва (Austro-Americana) у Котору.

р. 123, бр. 411, 8

КУПУЈЕМ сваковрсне поштанске

марке; цијене повољне.

J. Neupauer

Р. 11, бр. 346, 14,20 B. Šikloš—(Hongrie).

100.000 КОМАДА

ЗА БАЛКАНСКУ ИЗЛОЖБУ У ЛОНДОНУ

НАЈНОВИЈЕ И НАЈЉЕПШЕ

ДОПИСНЕ КАРТЕ СА СЛИКАМА

КОЈИХ ИМА У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

МОГУ СЕ ДОБИТИ САМО У

КЊИЖАРА П. М. КАЛУЂЕРОВИЋА

НА ЦЕТИЊУ

Препродавања у унутрашњости дајемо највећи попуст р. 38 бр. 420. 9,10

ПРОДАТО